

Kedves Hallgatóim! Korunk nemzetkirekesztő kultúrája és műveletlensége az erőszak tobzódásához, értelmiségünk megosztott cselekvésképtelenségéhez, népünk katasztrófális fogysához, erkölcsi életünk szubkulturális mélyrepüléséhez vezetett. Kultúránkat és a nemzet ethoszát súlyosan pusztító és kompromittáló torz ízlésficamok silány fertőzete, a gyilkos krimivilág a magyarság durva anyanyelvpusztítása, a dáridózás csápoló dübörgése, a nemzet zenei nyelvének agyonhallgatása, az alacsonyröptű médiavilág, irodalmi és tudományos életünk ellentmondásai, nemzeti kulturális életünk értékrendszerének mélyrezuhanása, kitépett gyökérzetű oktatási és nevelési rendszerünk, amelyen már két akadémiaánk s „nemzeti alapantervünk” sem tud segíteni.

Térségünk kisebbségi és nemzetiségi problémáihoz új évezredünk fordulóján *másként kell* viszonyulnunk. Ez az új koncepció *történelmünk javára* változóban kezd mutatkozni. A tudomány századában tanácskozó világkonferencián – noha atom- és hidegháborúkkal, genetikai manipulációkkal riogatják a tudósok sorait – ennek ellenére szakítani kell a színvonalatlan és kontroll nélküli *oktató munkával*, főképp a *neveletlenséggel párosuló tanulói lustasággal*, és *szemlélettel*, a *szigornélküli szabványossággal*! Csak a nemzet fiatalságának jövőt építeni akaró munkával és *pálfordulással* lehet véget vetni a szubkultúra *lefelé csúszó áramlatának*! Ez a folyamat pedig nemzettudatunk értékítéletének *gyors emelkedése nélkül* – honismeret-történelmi tudatának erősítése nélkül elképzelhetetlen!

Ezért kell – ma is – mozgalmunknak *nemzeti történelmünkben gondolkodni* egerszegi konferenciánkon is, mintha új „konstanzi zsinatra” készülnénk! Új látású és szemléletű emberek nevelésére készülődve, vigyáznunk kell a világra, amelyet *értéktelen emberek* soha nem tudnak nevelni és vezetni! Országra és hazára, nemzetre és társadalomra csak a történelmüket tisztánlátó, erkölcsi szilárdságú szakemberek tudnak vigyázni, csak azok tudnak tartós jövőképet rajzolni!

Kedves Barátaim! Akadémiaánk munkájához *Deák Ferenc szűkebb hazájában* hasznos eredményt kívánok. Köszöntöm Zala megye és székhelyvárosa vezető személyiségeit és alkotó polgárait. Köszöntöm a programterveket készítő megyei szövetség tagjait. Köszöntöm honismereti mozgalmunk messzi földről idesereglett résztvevőit, és köszöntöm Akadémiaánk a 60 éves Halász Pétert, a szövetség elnökét. Eredményes és hasznos tanácskozást kívánok mindnyájuknak. Örülök az Akadémia nagyszámú támogatóinak, s köszöntöm pártfőgőinkat.

A XXVII. Országos Honismereti Akadémiát ezekkel a gondolatokkal megnyitom.

Varga László, a Zala megyei Önkormányzati Közgyűlés elnöke

Köszöntő

Igen tisztelt hölgyeim és uraim, kedves vendégeink! Egy határmenti megyének mindig öröm, ha országos rendezvénynek adhat otthont. Öröm azért, mert azt gondoljuk, hogy a szervezők olyannak tartják ezt a vidéket, amelynek értékeit, szépségeit érdemes megismerni, esetleg megcsodálni. De a hely kiválasztásának számomra van egy másik fontos üzenete is. Azt gondoljuk, hogy a szervezők egy rendezvény házigazdájának olyan megyét választanak, akiknek a szakmai munkája érdemes a bemutatásra, megismerésre. Örömmel látom az ország honismereti mozgalmának legkitűnőbb képviselői közt régi jó kollégáimat, barátaimat, Búza Feri bácsit, Németh Józsefet, Tantalics Bélát, Srágli Lajost és még sokan másokat, akik jelzik a megyében folyó honismereti szakmai munkát.

Köszöntésem minden elemében a XXVII. Országos Honismereti Akadémia tartalmához próbálok illeszkedni. Ezért engedjék meg, hogy előljáróban a megyénkről szóljak. Milyen is ez a megye? Az országban sokhelyütt, de nálunk különösen plasztikusan megjelenő ellentmondások világa ez a megye. Az alföldi és az észak-magyarországi megyékhez hasonlítva mutatószámaink akár elégedettséget is sugallhatnának, hiszen a munkánélküli mutatókban, a

nemzeti jövedelemben, a vegyes vállalatok számában, egyáltalán az élet minőségében vannak öröme okot adó elemek, és ezek hordozzák az óriási veszélyt. Néhány kítűnő cég mutatószámai elfedik a mélyen fekvő gondokat; a Flextronix, a General Electric, vagy néhány kítűnő adottságú vegyes vállalat, világcég meglendítheti ugyan a mutatószámainkat, de fátylat borít arra az iszonyatos gondra, amely falvainkban, kistelepüléseken sajnos ezekben az években, ezekben a hónapokban is változatlanul jelen van.

Sokkalval egyútt magam is szívesen hinném azt, hogy csak a diktatúra útitársa volt a falvak tönkremenetele. Szívesen hinném azt, hogy a Zala megyei települések sorsának romlása tíz évvel ezelőtt, a rendszerváltáskor megállt volna. De a feszítő gazdasági folyamatok túlzott leegyszerűsítése lenne, ha elhinnénk, hogy a gondoknak vége.

Ennek a megyének az elmúlt tizenöt évben, egy Keszthely város népességszámával fogyott a lakossága, s ez a tendencia változatlanul, sőt itt-ott növekvő dinamikával napjainkban is érvényesül. Ebben a maréknyi megyében, ezen az alig négyezer négyzetkilométeren százötven olyan település van, ahol ötszáznál kevesebb ember él, nyolcvan településünkön az ott élők száma nem éri el a kettőszáz főt, és napról-napra növekszik, jelenleg negyvennél tart a száz főnél kisebb falvak száma.

Érdeemes megnézni ezeknek a településeknek a kor szerinti összetételét is, ha úgy tetszik a megtartóerejét, hozzáadni ehhez az elkövetkezendő tíz év átlagéletkorát, valamint a jövedelemtermelő képességét befolyásoló adatokat, és akkor rögtön megértik a segélysikolyt, amit ezekért a településekért hallatnunk kell.

Sajnos a területfejlesztők változatlanul úgy tekintenek e falvakra, mint ahol távlatosan nem lesznek meg a harmadik évezred szintjéhez szükséges infrastruktúrák, az ott élés feltételei. Mondják ezt a gazdasági számítások szigorú, gonosz tényeit maguk előtt tolva. Csakhogy mi nem felejtsük el - ezért fontos az Önökkel való találkozás -, hogy ezeknek a ma 60, 40, 30 fős településeknek milyen értékeik, történelmük, kultúrájuk, lelkük van. Számosan élnek szerte az országban; a világban olyanok, akiknek őseik településeként, szülőföldjüként, a maga kultúrájával, világával együtt a legszebbnek és a legfontosabbnak tartják e tájat.

Mi is így tekintünk ezekre a falvakra és keressük a megtartás korántsem egyedülnek hihető módszereit. Ma azt tapasztaljuk, hogy egyik helyen egy lelkiismeretes falugondnok, máshol pedig a szociális földprogram, harmadik helyen egy megismételhetetlen és másutt fel sem lelhető csodálatos személyiség jelenti ezt a megtartó erőt. Számptalan helyen kulturális egyesület jött létre, amely még most az agonizáció utolsó fázisában is működésben tartja a települést, összefog, szervez, programot ad; mert élni akar, mert nem nyugszik bele, hogy települése pusztulásra van ítélve. Ezért a szomszédos településekre utazik önmagát megmutatni, elhítenni azt, hogy az életerő nem veszett ki ezekből a falvakból, más ember kutatja e települések múltját, pályázatokat ír, hogy gyűjtő munkája eredményét könyv alakban kiadhassa, vagy éppen azért járja a szomszédos magyar lakta területet, hogy fennmaradjon ott is a nyelv, a népi kultúra. Mások azon fáradoznak, hogy apáink, anyáink mestersége ne vesszen el, felelevenítve a hímzés, fazekasság, a bőrművesség ősi mesterségét.

A Megyei Önkormányzat tudja, hogy a civil szerveződéseknek, az állampolgári kezdeményezéseknek milyen nagy szerepe van településeink hagyományainak megőrzésében és továbbfejlesztésében. Mindezeket a Megyei Közgyűlés annyira fontosnak tartja, hogy egy tanácsnokot bízott meg a civil szervezetek munkájának figyelemmel kísérésére. Részesei vagyunk a civil börcének, állandó kapcsolattartási fórumokat szervezünk azért, hogy az említett segélysikoly minél szélesebb körben hallatszódjék.

Sajnos a fejkvóta, a pénzügyi, gazdasági racionalitás, a piacgazdaság nem kedvez ezeknek a településeknek, kezdeményezéseknek. Senki nem vesz tudomást arról, hogy a 6-8 fős osztályteremben is egy pedagógus, egy villanykörte, meg hát legalább húsz fok körüli meleg kell, ugyanannyi, mint a nagyiskolák huszonöt vagy harminc gyerekes tantermeiben, ahol a szorzószámok egészen más kondíciókat teremtenek. Tehát, amikor arról beszélünk, hogy őrizni kell az iskolát, amely e falvak kulturális színvonalának életeseleinek talán legdöntőbb színtere, ezekkel a gondokkal is szembe kell nézni.

Ki legyen a mecénás? A Megyei önkormányzat? A városok, amelyek valamikor ezekből a településekből építkeztek, költeleztek, a ma is a bejáró dolgozók a várost gazdagítják munkájukkal? Vagy valami megváltozott szociálpolitikai koncepciójú vidékfejlesztési támogatás?